

Indhold

Kalender, side 1	Hurra, Hurra! Side 1
Referat fra generalforsamlingen, side 2	Medlemsmøde, side 3
Set & Sket , side 4 Lauget, side 4, Værkstedet, side 4, Ude, side 6	Osebergskibet, side 6
Navne og adresser, side 8	Næste nyhedsbrev, side 8

Kalender

Medlemsmøde mandag den 6. december, kl. 18: Gule ærter

Generalforsamling, mandag den 7. marts 2022, kl. 19

Alle tirsdage fra den 10. august, kl. 18.30 - 21

Alle er velkomne tirsdage, hvor vi bl.a. arbejder med Loke¹ og forskelligt håndværk.

Hurra, Hurra!

Nu må vi ha' Gule Ærter igen!

Vi dækker op i Lindeværftet mandag den 6. december kl. 18⁰⁰.

¹ **Loke** er blevet navnet på den "besværlige" Bjørkebåd.

Tilmelding til Sonja, tlf. 21 81 40 38, eller E-mail til post@hjortspring.dk, senest den 29. november.

Menu

Gule Fæster, flæsk, kålpølse, kartofler, rødbeder og sennep.

Hertil serveres snaps, øl og vand.

Derefter kaffe, te, småkager og lidt chokolade.

Prisen for det hele bliver 100,00 kr. per person.

Vi håber, at se så mange af jer som muligt.

På gensyn.

Sonja, tlf. 21 81 40 38

Referat af generalforsamlingen den 23. august 2021

Der var 13 deltagere.

Referent: Åse

Dagsorden

1. Valg af dirigent:

Knud Valbjørn blev valgt. Generalforsamlingen blev konstateret lovligt indvarslet

2. Formandens beretning:

'Det blev et vanskeligt år 2020 for Hjortspringbådens Laug, da Coronaen ramte os og lukkede alting ned for en tid – ligesom det skete for alle andre kulturelle aktiviteter. Alligevel kom der snart folk igen på besøg, da sommeren dæmpede smittespredningen. Så selvom vi måtte se en halvering af besøgstallene, så kom der folk. Ca 800 personer i 2020 og indtil videre 450 ca. i 2021.

På værftet blev alle begrænsninger og påbud ført ud i livet med skiltning om afstand, afspritning og handsker, når man ville håndtere de udstillede genstande.

Men fra september var det igen slut med at tage imod gæster i en rum tid. Det betød også, at vores aftale om besøg af forsker Jes Martens fra Norge og kolleger, der ville gøre en udflugt til Als, besøge Hjortspring Mose, holde foredrag for os og gerne sejle i Tilia, igen blev udsat, men heldigvis bare til 2022, hvor vi forsøger endelig at få afviklet forløbet. Mere om det senere.

Bestyrelsen genoptog sine møder, da det blev legitimt at samles igen, og vi måtte skifte formand pga. Bents forfald, da coronapresset på hans familie blev for stort.

Indimellem har en lille, trofast flok mødtes for at arbejde med reparationer af Tilia og Loke, den nye båd efter svensk model. Og det kan tydeligt ses på Tilia, der nu både er behandlet indvendigt og udvendigt, så den skal kunne holde vand, når den atter søsættes i sommeren 2022. Den nye platform, som blev reetableret på værkstedet, er blevet malet flere gange og senest med et skridsikkert lag maling. Smukt arbejde. Låsen fra bagporten er vist også etableret i denne periode. Der forestår dog mere arbejde der, da regnmængderne senest har vist, at vi ikke kan holde vandet ude der, før vi får etableret en "højvandssikring", en jernkant, som spærrer for regnvandet. Pga. de faldende indtægter er arbejdet med at udskifte ovnen udsat til 2022.

Heldigvis var der både i 2020 og 2021 efterspørgsel efter vore telte, idet Katrinesminde bruger dem under deres sommerarrangementer, som så gav lidt penge i kassen.

Med henblik på at få startet nye aktiviteter på værftets grund er plantebede etableret og tilsat i efteråret 2020. Her har Åse planer om at tilbyde jernalder-aktiviteter som plantefarvning og håndarbejde i den boldgade. Brikvævningen har heller ikke ligget stille, hvad en mængde smukt-mønstrede bånd vidner om.

Som det har kunnet læses i nyhedsbrevet, har Jørn Anders gennemgået vores grundstykke med metaldetektor og har afdækket et stykke danefæ, et bronze-stykke fra et våbenskær.'

Lisbeth Simonsen, ny midlertidig formand.

3. **Fremlæggelse af regnskab**

John fremlagde regnskabet for 2020, og gjorde opmærksom på, at antallet af besøgende var noget mindre end tidligere. Til gengæld havde vi sparet på udgifterne, så året alligevel gav et lille overskud. Der var et spørgsmål om udgiften PR, som dækker hjemmeside, tryksager og deltagelse i *Velkommen i Nordborg*.

Der blev gjort opmærksom på, at CB har skrevet under i stedet for Hans Peter Rasmussen, som desværre afgik ved døden inden regnskabet blev revideret. Regnskabet blev godkendt.

4. **Behandling af indkomne forslag**

Som beskrevet i sidste nyhedsbrev, har Sydbank bedt os om at ændre vores vedtægter, så hvidvaskning undgås.

Ændringen blev godkendt.

5. **Valg af bestyrelsesmedlemmer**

Charlotte Jervelund, Ib Stolberg-Rohr og Karl Erik Hansen (Kalle) blev genvalgt.

6. **Valg af suppleanter**

Anna Helene Jørgensen og Niels Peter Fenger blev valgt.

7. **Valg af revisorer**

Jens Herborg og Christian Børge Hansen (CB) blev valgt.

8. **Fremlæggelse af budget**

John fremlagde budgettet for 2021, som forudsiger et underskud på 12.000 kr.

Der var en diskussion af projektudgifter i forbindelse med forslaget om medlemsaktiviteter for nye medlemmer, men vi besluttede ikke at ændre budgettet.

Kontingentet for 2022 forblev 150 kr.

Budgettet godkendt.

9. **Eventuelt**

Intet blev bragt op, så dirigenten takkede for god ro og orden.

Lisbeth takkede Valbjørn for god ledelse af generalforsamlingen.

Medlemsmøde

Efter kaffebordet med 4 slags kager startede **medlemsmødet**.

Åse præsenterede ideen om lørdagsarrangementer med håndværksaktiviteter fra jernalderen. Kalle rejste spørgsmålet om forsikring i tilfælde af ulykker, og undersøger det nærmere.

Vi besluttede, at aktiviteterne skal være: medlemsaktiviteter for nye (og gamle) medlemmer, og IKKE et kursus/event/aktivitet eller lignende.

Forslag til medlemsaktiviteter:

- Plantefarvning
- Smedning introduktion
- Fremstilling af jernaldersko
- Brikvævning
- Båndvævning
- Fingerfletning af bånd
- Sprangvævning
- Fremstilling af lindetov (til midterstykket og/eller sjippetov)
- Pilefletning
- Lertøjsfremstilling

Forslag om en markedsdag på foran Lindeværftet med salg af jernalderrelaterede produkter. (knive, uldgarn og -produkter, honning, glas, lertøj, pileflet, smykker, pelsværk, mad etc.)

Riecks stensamling (Agnes) vil gerne have et samarbejde med os. – Johannes arbejder videre med det.

Forslag om at kontakte Holm Landsbylaug – Åse arbejder videre med det.

Forslag om at Tilia evt. kan få sommerresidens i kajakhuset i Dyvig, så der er flere, som kan se hende, og hun lettere kan komme i vandet. Hans² arbejder videre med dette – og med en transport-/opbevaringstrailer, som kan tåle at komme i vandet.

Dejlige diskussioner og samtaler.

Åse Ditlefsen Ferrão
Referent

Knud V. Valbjørn
Dirigent

Set & Sket

I Lauget

Konstitueringen

Formand:	Karl Erik (Kalle) Hansen
Næstformand	Jørn Anders Jørgensen
Sekretær	Åse Ditlefsen Ferrão
Kasserer	John Petersen
	Charlotte Jervelund
	Ib Stolberg-Rohr
	Lisbeth Simonsen

I værkstedet

Lidt opdatering på projekt "Bjørkebåd" / Loke

Siden sidste nyhedsbrev har jeg fortsat arbejdet med Loke (Projekt Bjørkebåd). Endelig tror jeg, at jeg har fået lidt "luft" til at få "klodserne" placeret. Det bliver en af gangen, og med masser af tilpasning. Der er i alt 4 primære flader, samt 2 sekundære flader der skal passes til på klodsen i forhold til tilsvarende antal på båden. Der er ikke mulighed for at se hvordan de passer sammen, så det bliver til mange løft i løbet af en aften. Når det så er lykkedes at få første klods passet til. Kommer nummer to, og der er der så yderligere 1 flade på henholdsvis båd og klods der skal tilpasses. Jeg håber at billederne kan give et indtryk af hvor lidt der kan ses, når klodsen er placeret i hullet. Hvis man har tid og lyst er I hjerteligt velkomne til at kigge forbi, og gerne med tips og ideer til arbejdet. Jeg er generelt til træffes i værkstedet hver tirsdag fra kl. 14. hvor jeg vil arbejde med Loke.

Hilsen fra
Kalle

Bast

Johannes og John arbejder med at klargøre bastsnore til sysnor, som led i et forsøg. Hjortspringbådens forsøgs midterstykke skal igen i sommerhalvåret stå udenfor – udsat for vejr og vind for at afprøve sysnoren's holdbarhed ved beskyttelse med forskellige harpiksblandinger.

Johannes Diederichsen

Skjold nr. 123

Skjoldet er beskrevet i *Hjortspringfundet* af **G. Rosenberg** på side 56 – 57.

Det har længe været et ønske at genskabe dette skjold. Kalvepergamentet til beklædning er købt for flere år siden. Med dette skjold har vi eksempler på de fleste af de fundne skjoldtyper:

- Skjold af ét stykke træ
- Skjolde med skjoldplade af ét stykke træ og pålimet skjoldbule
- Skjold med skjoldplade af to sammenlimede stykker træ og pålimet skjoldbule
- Og så dette: et lille bredt skjold, 655 mm langt og 430 mm bredt, fremstillet af tre brædder samlet med 5 flade dyvler, 3 på forsiden og 2 på bagsiden. Skjoldbulen er også her pålimet.

Dele til skjold nr. 123

Udsnit: 8 x 5 mm hul udenfor skjoldbulen - der er et mere ovenfor bulen.

Efterlysning. På udsnittet ses et sort rektangel på 8 x 5 mm, Rosenberg beskriver det sådan (p. 57):

”Ud for hver af Bulens Spidser, 7,5 fra Grebhullets Rand, gaar en firkantet Trænagle gennem Skjoldet. De er 0,8 x 0,5.”

Kom med en god idé til formålet. Jeg har selv et forslag, men vil meget gerne have flere. Det er jo muligt at den fundne trænagle ikke er komplet, der kan jo godt have været et ”hoved” på. Det giver ingen mening hvis det kun er et stykke træ, der er glat med skjoldpladen.

Ib

Ude

Disse planter er høstet i efteråret 2021, blomsterne fra vore bede ved Dyvigvej og birkene i Åses have:

Farvegåseurt *Anthemis tinctoria*

Birkegrene med blade fra hægebirk *Betula pendula* "Tristis" &
Rejnfan *Tanacetum vulgare*

Indlæg uden forfatternavn, er skruet sammen af Ib Stolberg-Rohr.

Nytolkning af Osebergskibet

Osebergskibet
Fra [Wikimedia Commons](#).

Vikingskibsmuseet afholder nogle gange om året foredrag. Undertegnede har et par enkelte gange haft mulighed for at høre sådanne foredrag i forbindelse med ture til Sjælland. I år var det ikke muligt at afholde sådanne foredrag på grund af Covid-19 situationen. I stedet for blev forårets foredrag, der omhandlede en nytolkning af Osebergfundet, sendt digitalt. Der skal her gives et kort resume af dette foredrag.

Osebergskibet blev fundet i en gravhøj nær Oslofjordens munding i 1903 og blev udgravet året efter. Skibet er usædvanligt velbevaret, hvilket skyldes, at gravhøjen består af blåler. Det har indkapslet skibet næsten hermetisk, således at træet kun i ringe grader blevet nedbrudt. Men skibet er dog faldet sammen på grund af tyngden af det ler, som højen består af. Der forestod der-

efter et stort arbejde med at sætte skibet sammen, og sidenhen har det været udstillet i Bygdøy-museet. Skibet er dekoreret med talrige smukke udskæringer og fremtræder meget elegant, og mange af nyhedsbrevets læsere har sikkert set det smukke skib. Den generelle opfattelse var i mange år, at det var et paradeskib, som ikke var egnet til krævende sejlads.

For at afprøve skibets sejlegenskaber besluttede man at bygge en kopi af skibet. Man gik frem på den måde, at man målte den udvendige overflade af skibet, således som det står i museet. Ud fra disse opmålinger byggede man kopien, som man navngav Dronningen. Ved den første prøvesejlads i 1987 bordfyldte skibet ved sejlads i frisk vind. Der skete det, at bovbølgen slog ind over skibet og fyldte det med vand. Heldigvis overlevede alle de ombordværende. Det blev taget som en bekræftelse af, at det oprindelige fartøj var et paradeskib.

I det følgende blev der gjort mange tanker om, hvorfor det gik så galt med skibet. Var der tale om en uheldig skrogfacon? Var der tilstrækkelig ballast? Blev det sejlet rigtigt? I året 2006 blev der indledt et samarbejde med Vikingskibsmuseet i Roskilde. Her har man en stor erfaring med analyse af fortidens fartøjer,

blandt andet ud fra skibsfund. Vibeke Bischoff påtog sig denne krævende opgave. Man gennemgik herefter det originale materiale fra udgravningen for mere end 100 år siden. Heldigvis var dette godt dokumenteret, og det viste sig, at man havde begået adskillige fejl, da man genopstillede skibet i Bygdøymuseet. Således havde man problemer med at få delene til at passe sammen. I bordene var der udhugget klamper til fastsurre af spanterne på samme måde, som vi kender det i Hjortspringbåden. Disse klamper var sunket sammen under skibets lange ophold i graven, og dette havde man ikke taget hensyn til ved genopstillingen. Derved blev skibet for smalt, og man savede noget materiale bort fra biterne³ for at få det hele på plads. Desuden havde man gjort kølen retlinjet således at der ingen kølbugt var. Ved anvendelse af de metoder, som var udviklet på Vikingskibsmuseet, kunne man nu give en ny beskrivelse af skibets skrogfacon. Bredden blev større, hvilket giver større stabilitet. Kølbugten⁴ bliver nu krum, hvilket bevirker, at forskibet løftes op.

Der blev derpå fremstillet to modeller i størrelsesforholdet 1:10. Den ene var af Dronningen og den anden var udført i henhold til resultaterne af den nye analyse. Ved slæbeforsøg i en prøvetank viste der sig stor forskel mellem de to modeller. For dronningemodellens vedkommende viste det sig ligeledes her, at når fartøjet hælder 10 grader, slår bovbølgen ind over skibet, nøjagtigt som det skete ved forliset. Dette var ikke tilfældet for modellen med den nye udformning. Det forhøjede forskib førte bovbølgen så langt ud til siderne, at den ikke slog ind over skibet.

Det blev derpå besluttet at bygge en ny kopi af Osebergskibet, hvor man tog hensyn til den ny erkendelse, som det beskrevne arbejde havde givet. Denne kopi var klar i 2018 og fik navnet Oseberg Saga. I begyndelsen var sejlegenskaberne ikke særligt gode. Man forsøgte sig derpå med forskellig ballast samt ændrede på riggen. I den sammenhæng skal man huske, at man ikke kender den oprindelige rigning særligt godt, idet kun få fragmenter deraf er bevarede. Men Vikingskibsmuseet i Roskilde har stor erfaring med vikingskibes rigning. Efter en del eksperimenter nåede man frem til et velsejlende skib. Man er således nået frem til den erkendelse, at det oprindelige Osebergskib, som er dateret til år 820 ikke blot har været et paradeskib, men er et resultat af en lang udvikling.

For den fremragende forskning blev Vibeke Bischoff tildelt Ph.d. graden.

N. P. Fenger

Den underste del af bundstokken, og klampen var faldet sammen

Den øverste del af bundstokken var presset ind under samlingen

Adskillige biter i stævnområdet var forkortet eller samlet forkert under rekonstruktionen af udstillingen i 1906-07

Billederne herover er fundet på:

<https://www.vikingskibsmuseet.dk/fagligt/baadevaerft/byggeprojekter/tidligere-projekter/osebergskibet-2010>

Det er en beskrivelse Nationalmuseets arbejde med Osebergskibet, forfattet af Vibeke Bischoff.

Ib

3 Biter i et vikingskib svarer til Tilias tofter / robænk, forkortningen ses ved de to pile i de midterste billede ovenfor

4 Kølbugten er forløbet af køllinjen og må ikke forveksles med springet, som er forløbet af rælingslinjen. På Tilia er forløbet af disse næsten ens

Navne og adresser

	Funktion	Navn	E-mail	
Bestyrelse	Formand	Karl Erik (Kalle) Hansen	formand@hjortspring.dk	
	Næstformand	Jørn Anders Jørgensen	naestformand@hjortspring.dk	
	Kasserer	John Petersen	kasserer@hjortspring.dk	
	Sekretær	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk	
	Øvrige bestyrelse		Charlotte Jervelund	medlem@hjortspring.dk
			Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk
		Lisbeth Simonsen	medlem@hjortspring.dk	
Service	Redaktion af nyhedsbreve	Niels Peter Fenger	pr@hjortspring.dk	
	Arrangementer og aftaler om besøg	Knud Vagn Valbjørn Tlf. 7445 1583	pr@hjortspring.dk	
	PR		pr@hjortspring.dk	
	Sikkerhedsansvarlig	Charlotte Jervelund	medlem@hjortspring.dk	
	Vagtlisteansvarlig	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk	
	Webmaster	Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk	
Adresser	Lindeværftet	Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg	post@hjortspring.dk	
	Internet	www.hjortspring.dk		

Næste nyhedsbrev

Det næste nyhedsbrev udsendes tirsdag den 8. februar 2022 og eventuelle indlæg skal være indsendt inden den 18. januar 2022. Indlæg sendes til: Lauget, e-mail: post@hjortspring.dk